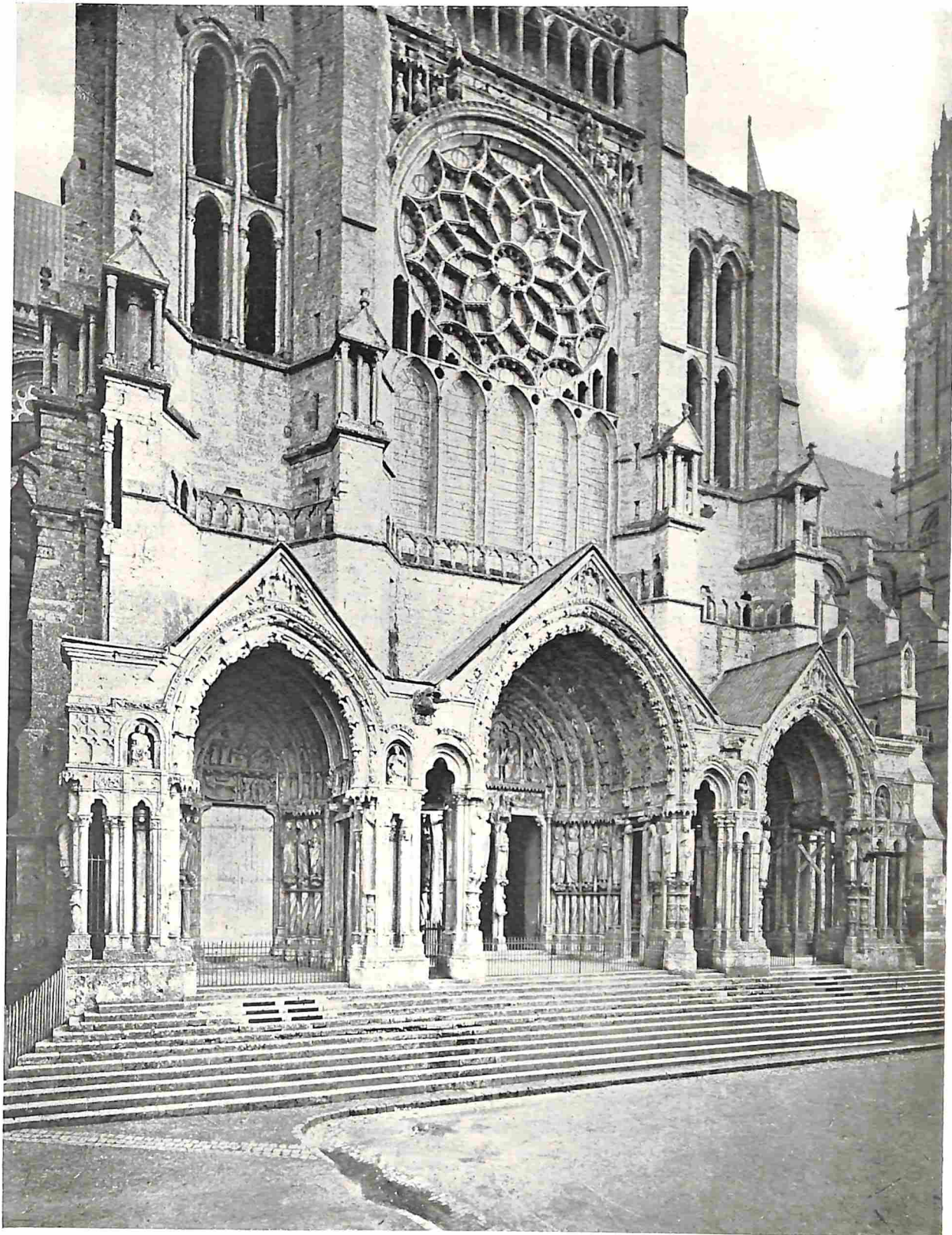

BUITEN

19^e JAARGANG N°. 51.

ZATERDAG 19 DECEMBER 1925.

DE NOORDELIJKE PORTIEK VAN DE KATHEDRAAL VAN CHARTRES.

Redacteur; Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

MARIANNE HOOGLAND, DOOR MARIE VAN ZEGGELEN (25).	BLZ. 602 EN 612
KRAAIEN (GEDICHT), DOOR JAC. GAZENBEEK	BLZ. 603
TAMPA IN FLORIDA, DOOR A. L., GEÏLLUSTREERD	604
PENIBELE CHIRURGIE, DOOR O.	604
DE BIETENCAMPAGNE, DOOR R. H. H., GEÏLL. BLZ.	605—606
BIJ DEN MOLEN VAN DAUDET, DOOR THEO DE VEER, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 606
EERE WIEN EERE TOEKOMT, DOOR O.	607
DE KATHEDRAAL VAN CHARTRES, DOOR S., GEÏLLUSTREERD.	BLZ. 601, 608—612
REISBRIEVEN (VERVOLG), DOOR GUY DE VOS.	BLZ. 610

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet

Tevens gelieve men achter op de foto's duidelijk aan te geven, wat ze voorstellen.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

MARIANNE HOOGLAND

door

25) MARIE VAN ZEGGELEN.

MARIANNE zag droomerig voor zich uit. De zon hing nu als een gloeiende bal boven de stad en in de lucht waren de kleuren vergaan; hier en daar flikkerden plotseling lichtjes in de benedenwereld.

„Ik heb toch altijd een offer willen brengen, dit was een offer aan hem.”

„Je zielerust mag je nooit offeren, daarmee kan je niemand gelukkig maken.”

„Ik twijfel ook niet meer, Floor, het is goed dat ik 't niet deed, maar dat ik een oogenblik daar gestaan heb en gedacht heb. . . .”

„Ieder mensch is wel eens onder den invloed van een waan. Je moet niet terugzien. Je moet vooruitzien. . . . maar toch, nu ik je biechtvader ben, moet ik het toch zeggen. Zie je in, welk een gevaar er schuilt in te veel van iemand houden?”

„Meen je dat ik te veel van David houd? Hoe kan men te veel van iemand houden?”

„Hij is je broer. In zijn en in jouw leven kunnen anderen komen, voor wie je zult voelen. . . .”

„Dat is in David's leven al gebeurd, Floor.”

„En in 't jouwe?”

„In 't mijne. . . . neen.”

„Maar als het nu eens gebeurt, Marianne?”

„Ja, dan blijft hij toch David voor me. Ik kan 't me niet anders voorstellen en als hij terugkomt dan zal 't altijd weer zoo zijn als vroeger.”

„En als het eens niet zoo was? Als hij eens veranderd was?”

„Dan zou 't leven me niets kunnen schelen, geloof ik.”

„Zie je, Marian, dat is nu te veel van iemand houden — tenminste te veel van een broer houden. Als je eens een man hebt, zal hij nummer één voor je willen zijn, je alles en alles.”

Marianne zag naar de donkere stad — overal werden de

lichten ontstoken. Parijs werd een feest van licht en de zonlooze lucht hing er zacht stralend boven.

„'t Is vreemd,” zei ze zacht, „maar ik geloof nooit dat dat zal kunnen, een ander zal nooit alles voor me kunnen zijn, tenminste.”

„Ten minste?”
„Ten minste als ik niet uit volle overtuiging zeggen kan: jij bent een tweede David.”

Floris stond opeens op. „Kom,” zei hij, „'t wordt koud, Marianne, laten we nu gaan.”

Ze daalden langs de laantjes omlaag en beneden op 't marktje klommen ze in de dikke gele omnibus. Marianne zag nog eens op naar de Butte de Montmartre, en de witte Sacré Coeur leek haar zoo tegen de nachtlucht een vreemde droom.

Den arm vol Hollandsche kranten en tijdschriften kwam Marianne op het zonnige balcon, waar Louise op een langen rieten stoel lag.

„Nu raai je nooit wát ik heb!” zeide ze en ze hield een enveloppe omhoog.

„Antwoord op je schetsen!”
„Hoe weet je dat zoo gauw, ik dacht dat je heel wat anders zoudt raden.”

„Maar Mariannetje, ik wacht immers in even groote spanning als jij. Het is 't eerste waar ik om denk!” zeide Louise.
„Is 't aangenomen?”

„Aangenomen, hoe vindt je en ik mag weer schrijven.”

„Zie je wel, dat heb ik immers gezegd — nu gaan we feest vieren, jij bestelt iets lekkers wat je maar wilt en ik steek een cigaretje op.”

„Neen, neen, geen cigaretje, nee heusch niet — dat doe je niet! Ik behoef ook niets lekkers te hebben, of wil je dat ik iets bijzonders bestel voor jou ook. . . . maar niet rooken, hoor.”

„'k Had nooit gedacht dat zoo'n klein ding zoo streng kon zijn!” zuchtte Louise. „Wacht maar, als ik eens heelemaal beter ben zal ik me wreken.”

„Dan koop ik tien dozen cigarettten tegelijk voor je.”

Louise tuurde naar de streep blauw water die juist onder de lichte marquise te zien kwam. In het parkje voor het hôtel kleurden reeds de eerste bloemen, een teer roze en wit tegen het diepe blauw van het meer.

„Tien dozen tegelijk! . . . ik denk dat je ze wel nooit zult hoeven te koopen!”

Marianne beschouwde een oogenblik haar patiënt, want dit was Louise sedert zij beiden in Montreux waren. Zij legde de pasgekomen poststukken op een tafeltje, ging zelf op een tabouretje naast Louise zitten, streek even over Louise's tenger machteloos handje. „Ik denk dat je alles al voor me weggekocht hebt en dan kan ik 't natuurlijk niet meer.”

„Je weet wel wát ik meen, beter word ik immers toch nooit. Als je me mijn gang hadt laten gaan.!”

„Louise!” zeide Marianne ernstig, „denk aan je belofte. Nooit zouden we daar meer over spreken, 't leven, het heerlijke mooie leven is weer teruggekeerd en we zijn er allemaal zoo blij om, dat weet je toch wel?”

„Ja! dat is wonderbaarlijk, dat jullie allemaal zoo blij zijn en jij ook, kind, hoe is 't toch mogelijk, wat is er nu aan mijn leven?”

„Zooveel! zoo heel veel,” zei Marianne hartelijk. „Wat heb je mij niet gegeven? Weet je wel hoeveel?”

„Niet een tiende van wat je mij gaf. Acht maanden vol toewijding en zorg.”

„Acht maanden in jou. bijzijn, Louise, dat is acht maanden van leeren, van inspiratie. ze zijn een openbaring voor me geweest! En zonder jou zou ik nooit tot dat heerlijke, het schrijven, zijn gekomen — zoo'n groot zalig geluk voor me!”

„Als dat waar is, kon 't de moeite waard zijn dat je me weer in 't leven hebt teruggeroepen, Meizoentje. . . . Wat heeft de post nog meer gebracht?”

„Heel wat, je zult 't zien. Om te beginnen. Een brief voor jou, van je vader, een van Tante Frederiek, een van Floris! Neen maar, dat had ik nog niet gezien! Het is toch wel bedenklijk, Louise, die correspondentie tussehen jou en mijn vriend!”

Louise glimlachte met de oogen dicht. „Je ziet, ik ben je rivale geworden, dat is om de vreugde over mijn levend zijn wat te temperen.”

„O! er is er voor mij ook een,” plaagde Marianne, den brievenstapel verder naziend. „Ik had er zooeven alleen maar dien van den uitgever uitgepikt en dezen nog niet gezien en een van Tom, wel wel! schrijft hij dezen keer! En daar al die

tijdschriften! Louise, voorloopig hoor je geen woord meer van me. Ik ga in m'n hoekje zitten lezen."

Marianne verdiepte zich, verscholen in een badstoel, in 'r lectuur. Het was het stille droomerige middaguur, het oogeblik waarop de meeste gasten hun siesta hielden. Marianne voelde de zon op haar linnen schoenen schijnen. Achterover in den stoel geleund, las ze 't kleine handschrift van Floris en het groote ronde van Tom. Die brief van Tom! o Louise! maar ze hield zich in, want ze wist wel dat Louise haar oogen weer dicht had gedaan en zij straks pas na de rust haar brieven ging lezen. Ze las Tom's woorden die haar zoo verrast hadden, nog eens over: „Truus heeft „ja" gezegd, Marian. „Ja". Ik ben de gelukkigste man van de wereld. Zij wil den hinkpink hebben! Ze vindt mij de beste op de wereld, precies als ik haar 't liefste meisje vindt, maar dit is geen wonder, wel het andere, dat zoo'n meisje als jouw Truus, mij wil! Ach, Marian, ik ben zoo gelukkig. Nu moet je gauw naar huis komen, zusje! Je hoort bij ons geluk. Ik heb 't aan jou te danken. Je moet er voor geknuffeld worden."

Marianne liet den brief een oogeblik in haar schoot rusten. Het huis in den Haag rees voor haar geest op — de suite, de breede gang, waar altijd nog Chimaira, het hobbelpaard, stond, verlaten nu voor altijd, stil voor altijd — vlak bij zijn kop de speelgoedkast waarin het poppentheater geborgen was, ook voor altijd, de dames met de wijde rokken, de meneer die alle rollen speelde met gespreide armen en zwarte lokken boven z'n blank hoofd. Achter de tusschengang, waar nu zeker nooit meer een geluid gehoord werd, behalve wanneer de deur naar den kelder opengedaan werd, de gang naar den tuin met de oude klok en de breede trap naar boven. Die voerde naar vaders studeerkamer en naar de verlaten kamer van David. Uit de ramen van die kamer waar ze zoo dikwijls geweest was sedert zijn vertrek, zag je den tuin, den grooten stillen tuin. Eerst de laan langs de drukkerij waar de duiven koerden, met den pereboom, de pompen het kippenhok, dan het hek en daarachter de tuin, zouden daar nu Tom en Truus wandelen? Zouden ze in 't priëel zitten? en hoe zou haar kamer zijn, haar eigen lieve kamer met 't portret van Tante Cilia? Vreemd, dat haar nu opeens dat verlangen naar huis overviel! Kwam het door den brief van Tom, door den brief van Floris? Maar Floris schreef niets bijzonders. Hij vertelde alleen maar wat er alzo gebeurde. Moeder had een bijzonder goed schilderij gemaakt — ditmaal geen stilleven maar een studie van de keuken, een interieur, hij zelf had een tentoonstelling in Dordrecht gehad, zes stukken verkocht, vader was weer opgeknaapt. maar was vader dan ziek geweest? Zij wist 't niet. Moeder had alleen geschreven dat de dokter vader laatst een rustkuur buiten had voorgeschreven. Dus nu weer beter. Lief vadertje. Ze zag opeens duidelijk zijn mooi gezicht voor zich. De diepe oogen achter den gouden bril.

Als hij eens ziek was, erger dan ze dachten? Als . . . en zij was nu al tien maanden van huis! Eerst twee met oom Piet in Parijs, toen door het ongeval met Louise, was ze gebleven, een maand in Parijs, tot Louise's pols beter was, en nu zeven in Montreux. Wat had ze veel doorgemaakt in dien korten tijd! Ze zag nu weer als een visioen voor zich dien avond met Floris op de bank bij de Sacré Coeur — Parijs aan haar voeten. Ze wist weer het gesprek dat ze samen hadden gehad. Toen had ze gebiecht. Bij haar thuiskomst een briefje van Louise. „Kom morgen bij me om elf uur." Weer was zij naar de Quai de l'Horloge gegaan, maar ze trof er den dokter aan en twee verpleegsters. Madame moest rust hebben, er was een ongeluk gebeurd — gevallen. . . . neen, neen, ze begreep, ze vroeg en ze hoorde 't nu. Louise had zich een ader willen doorsnijden, maar 't was niet gelukt. Het kamermeisje had bijtijds ingegrepen en den dokter gewaarschuwd. Zij was niet in levensgevaar, alles zou spoedig genezen zijn, maar de zenuwtoestand was gespannen. Ze had dadelijk aangeboden haar op te passen, en toen daar eenmaal in was toegestemd, had Louise haar niet meer losgelaten. Ze was als ontwaakt uit de vreeselijke obsessie — er was een nieuw leven gekomen. Nu voelde Louise zich als een kind, Marianne als een vrouw. Daar de wond geheeld, het zenuwgestel zoo goed als hersteld was, waren Louise en Marianne naar Montreux gereisd. De oude heer de Morance zegende „Meizoentje", die zijn dochter zoo toegewijd verzorgde. Hij bekostigde haar verblijf in 't buitenland zoo lang Louise het wenschte. Nu was zij hier al zeven maanden. De dagelijksche omgang met Louise bleek een genot te zijn. Marianne was ontplooid. 's Middags, als

Louise rustte en zij zich op haar kamer terugtrok of dwalen ging langs het liefelijke meer van Genève, ontstonden er beelden in haar geest die ze moest neerschrijven. Ze teekende niet meer, hoewel er aardige typen genoeg in haar omgeving waren. Ze schreef en schreef, en eens had zij die manuscripten 's avonds mee gebracht en ze aan Louise voorgelezen. Toen had Louise ingegrepen. „Dat moet je naar van Nouhuys zenden, die kan het beoordeelen. Ik vind 't subliem," en Marianne had haar laten begaan. 't Was ingezonden. Nu was er het antwoord! 't Was goed, van subliem werd niet gesproken, maar 't was goed en ze mocht meer sturen. Wat zou Vader zeggen? Vader, de dichter! Ja, hij was dichter, ondanks de verguizing der jongeren. Marianne had zulk een lief innig versje van hem gekregen, toen ze om Louise achter was gebleven. Hij was een zieleddichter. Nooit publiceerde hij meer. Maar de schat was nu immers voor hen allen thuis! Van avond, als Louise naar haar kamer was, zou ze een langen brief naar huis schrijven. Ook een aan Oma Breecamp, die haar, vóór de lente begon en de tulpen bloeiden, in Haarlem wilde hebben.

Al dat geluk en die liefde voor haar! en David had niets. Hij zwierf in den vreemde, ze wist niet waar, giste in Engeland en Duitschland. Nooit een brief aan Louise. Waar zou hij zijn? Ze begreep het zelf niet dat ze soms zoo vroolijk kon zijn. Misschien kwam het omdat er een nieuw groot geluk in haar gekomen was, nu ze schrijven kon. Eens toen ze nog een kind was en voor straf opgesloten op haar kamer, had ze een comediestuk geschreven en ze had de geheele straf vergeten door 't geluk. Nu dreef het verdriet om David soms heel op den achtergrond. „Haar was veel gegeven geworden." Daar was de schat! Vader kende haar beter dan zij zich zelve! Nog hoorde zij zijn stem, toen hij haar toesprak in de kerk. Mijn dochter, een iegelijk wien veel gegeven is, van dien zal veel geëischt worden." Zij voelde den druk nog van zijn vingers op haar voorhoofd. „In naam des Vaders, des Zoons, des Heiligen Geestes." Langzaam begon het waarlijk in haar op te bloeien, dat haar veel gegeven was. Hoe zou ze het leven aanvaarden met deze groote schat in haar hart? Duivengekir drong naar binnen. — Vreemd toch, dat dit geluid weer hier was. — Ja natuurlijk, duiven waren overal, maar waarom moest het haar nu weer bereiken, nu ze zoo heel stil met zich zelve zat, omsloten door den badstoel, de zon op haar knieën, het gezicht op het wijde, rustige meer met zijn blauwe golven, groene kusten en witte zeiltjes! Bloemengeuren stroomden naar binnen. De eeuwige lente was hier!

En Tom schreef: „Mevrouw van Aalten is er geweest en heeft naar je gevraagd. Jan is sedert twee maanden thuis." Jan! zijn huwelijksaanzoek en . . . haar antwoord. . . . „Beste Jan, Ik hoop dat je het je niet te veel zult aantrekken als ik zeg, dat ik nog niet weet wat liefde is. Ik kan je onmogelijk antwoorden op je vraag. Ik ben heusch nog veel te jong om aan trouwen te denken." Niemand wist van haar antwoord, daar gaf Grootmama wel blijk van, die haar liet weten dat zij dadelijk een dineetje zou geven als zij thuis was en dat vriend Jan haar tafelbuur zou zijn.

(Vervolg op bladz. 612 van dit nummer).

KRAAIEN.

De bonte kraaien roeien naar het Westen;
ze trekken traag en wijd verspreid voorbij
en uit den killen avondschemer komen telkens
weer nieuwe horden. Somber-bruine hei

ligt in Novembers melancholisch licht
vereenzaamd, nevelgrijs en léég van leven. . . .
In kale berk, die aan den heirand spicht,
een enk'le kraai zit heesch signaal te geven.

En steeds maar, rusteloos, weer groote scharen,
nu twee, dan drie of tien tesaam,
die naar het verre beukenbosch ter ruste gaan.

In eender tempo komen zij gevaren,
soms krijschend-schor hun eigen naam
naargeestig, droef. . . . Nu zal de Herfst in Dood vergaan. . . .

JAC. GAZENBEEK.

DE BAYSHORE BOULEVARD TE TAMPA.

TAMPA IN FLORIDA.

RUIM vier eeuwen zijn verlopen, sinds Spaansche avonturiers en zeevaarders het schiereiland Florida ontdekten onder aanvoering van Columbus' metgezel Ponce de Leon. Op Palmzondag (Pasqua Florida) van het jaar 1512 betraden Europeanen voor 't eerst den grond van het land, dat, naar de geruchten vertelden, fabelachtige rijkdommen bevatte; daarmee is de naam, welken zij het gaven, verklaard. Een troepenmacht, voldoende om het land in bezit te nemen, ontbrak hun echter. Later zijn daartoe herhaaldelijk pogingen ondernomen, door Diego Miruelo, door Panfilo de Narvaez en door Ferdinand of Hermando de Soto. Eerst laatstgenoemde slaagde er na bloedigen strijd in, Florida in 1539—'40 te veroveren met een legertje van 9000 man. De Soto was een der befaamde mannen van zijn soort. Na allerlei ontdekkingsreizen op Cuba, werd hij gouverneur van Santiago en bouwde het in 1528 verwoeste Havana weder op. In 1532 begeleidde hij Pizarro op zijn tocht naar Peru; ofschoon tot Pizarro's luitenant-generaal benoemd, verliet hij uit tegenzin in de twisten der partijen reeds na eenige jaren het land der Inca's. Dan volgt zijn verovering van Florida. Het was ongeveer daar, waar de expedities van de Narvaez en de Soto landden, aan de westkust van Florida, dat Tampa zou verrijzen, echter — eerst in de 19de eeuw. In Januari van het jaar 1824 bouwde de Regeering der Vereenigde Staten daar ter plaatse een fort, Fort Brooke, dat een belangrijke rol speelde als basis voor de Unietroepen tijdens den strijd met den hardnekkigen en kranigen Indianenstam der Seminolen (1835—'42). Om het fort ontstond een nederzetting, die in 1880 echter nog weinig meer dan 700 inwoners telde. In 1884 aangesloten aan het spoorwegverkeer, nam het dorpje, dat aan de groote Tampa-baai, waaraan het gelegen was, zijn naam ontleende, snel in betekenis toe en reeds twee jaar later ontving het het „charter" van stad. Tampa is thans na Jacksonville de grootste stad van deze „Peninsula State" (die, naar zijn moerassige steppen, ook wel „Everglade State" wordt genoemd), en zal thans ongeveer 40.000 inwoners tellen. Niet veel, zal hij zeggen, die Amerikaansche millioenen-cijfers verwachtte, maar toch een aardige aanwas, als men denkt aan het nietige dorpje van een halve eeuw, en het fort, niets dan dat, van een eeuw geleden. Bovendien neemt de stad, hoofdzetel ook van de „county" Hillsborough, op 't oogenblik op 't gebied van handelsverkeer en nijverheid een niet onbelangrijke plaats in. Dat dankt zij in de eerste plaats aan haar tamelijk gunstige ligging, hoewel deze nu ook weer niet zoo gunstig was, dat het overbodig kon heeten de natuur te hulp te komen, waartoe eenige kanalen werden aangelegd, in den aanvang dezer eeuw voltooid. Nog thans vallen de groote zeeschepen in het 9 mijl van de stad

gelegene Port Tampa binnen, daar het gedeelte der baai waaraan Tampa zelve ligt, aan de monding van den Hillsborough-rivier, te ondiep is. De stad is vooral opgebloeid na den Spaansch-Amerikaanschen oorlog, toen zich een druk handelsverkeer ontwikkelde met de West-Indische eilanden, en vooral met Cuba. Ook de handel met Honduras is niet zonder betekenis. Op 't gebied der nijverheid neemt vooral de sigarenindustrie een belangrijke plaats in. De tabak voor de sigarenfabrieken van Tampa wordt grootendeels uit Cuba ingevoerd en haar personeel bestaat meerendeels uit Cubanen. Vandaar dat het wellicht enigszins te verdedigen is, dat de producten dezer fabrieken „echte" Havana's worden genoemd. Als men er maar bij bedenkt, dat de meeste „echte" Havana's te Tampa worden gemaakt. Maar bij dit alles komt, dat Tampa op een voortreffelijk klimaat en aantrekkelijke ligging kan bogen en daarom een geliefd verblijf voor zieken, herstellenden, en ook — gezonden is geworden. Vooral in den winter, als de koude het verblijf in steden als New York en Chicago zeer onaangenaam maakt, wordt de stad veel bezocht. — Het is in 't bijzonder van dit Tampa als aantrekkelijke verblijfplaats, waarvan onze afbeeldingen spreken. A. L.

PENIBELE CHIRURGIE.

Tegenwoordig plegen burgemeester en dokter hoogstens vriendschapsbetrekkingen te onderhouden. Dat ze op elkaars ambtelijk terrein zouden gaan grasduinen, zou door niemand en zeker niet door den Aesculaap-behoefigen patiënt, worden aanvaard. Anders was 't in de 17e eeuw. Een aantekening in de Resolutiën van den Magistraat van Westkapelle verhaalt dat op den 15en Maart 1674 voor Burgemeesters en Schepenen, de Baljuw Cornelis Pancras, tevens chirurgijn te Westkapelle, en Jan de Swart, chirurgijn te Zoutelande, kwamen en verklaarden dat zeker Jan Willeboortsen door het schieten met een kanon erg was gewond en zijn linkerhand nimmer kon worden genezen, maar tot behoud van zijn leven behoorde te worden afgezet. De chirurgijns echter durfden die operatie niet uit voeren, tenzij met machtiging van den Magistraat. Burgemeesters en schepenen hoorden hierop de naaste vrienden (bloedverwanten) van den patiënt en „resolveerden met dezelve vrienden om in cas van hoogste noodzakelijkheid, en de voornoemde chirurgijns op hun gemoed leggende, het verzoek toe te staan om met mes en zaag, als naar de kunst praktekabel, dezelve hand te extirpeeren en scheiden van het lichaam; — gelijk ook ten zelfden dage, na aanroeping van des Heeren naam, is geschied." Hoe 't met den patiënt-slachtoffer afliep, vermeldt de historie niet. Als zijnde van minder belang!

O.

AAN DE BAAI TE TAMPA.

DE BIETENCAMPAGNE.

DE Haarlemmerweg, die de hoofdstad des lands met de hoofdstad van de provincie Noord-Holland verbindt, is voor velen geen onbekende. In verband met de eischen van het moderne verkeer zijn al heel wat klachten over zijn toestand geuit. Gelukkig wordt thans aan de verbetering gewerkt; het fietspad van Sloterdijk naar Halfweg is klaar en met het verbreden van dat weggedeelte is een aanvang gemaakt; met het leggen van de aardebaan voor het fietspad Halfweg—Haarlem is men reeds begonnen; de brug bij Halfweg, die de aan alle autobestuurders bekende hellende kromming daar ter plaatse afsnijdt, is gereed gekomen en in gebruik gesteld. ☼ Rijdt men, komend van Amsterdam, die brug op, dan heeft men op een helderen herfstdag, als de bietencampagne in vollen gang is, een mooi gezicht op de suikerfabriek „Holland” met haar ruime haven. De talrijke met bieten geladen schepen, wachten op lossing; de hooge masten en de kleurig geschilderde roefjes weerspiegelen in het kalme water. Op den achtergrond rijst de fabriek met haar hooge schoorsteenpijpen. Op verschillende plekken stijgen witte stoomwolken op. 't Geheel geeft een beeld van groote drukte. ☼ De gevel van de fabriek is versierd met kleurige wapenborden; daarover is vroeger reeds een en ander in dit tijdschrift gezegd. Verder doorrijdend zijn we al heel gauw het dorp uit. 't Mooie Raadhuisje staat bijna op het eind. Een beetje verder naderen links de Ringvaart van den Haarlemmermeerpolder en rechts de Spaarndammerdijk — de vroegere IJdijk — zeer dicht den straatweg. Nog geen honderd jaar geleden bespoelden hier de soms onstuimige golven van het Haarlemmermeer en die van het IJ de smalle strook gronds, die de verbinding te land vormde tusschen Amsterdam en Haarlem. Ondernemingsgeest en prijsenswaardige durf onzer voorzaten deden de groote plassen in vruchtbare landouwen veranderen. Op den zwaren kleibodem van IJpolders en Haarlemmermeer verbouwde men o.a. suikerbieten: een goede reden om daar, waar die gronden elkaar naderen, een fabriek voor bietensuiker te stichten. ☼ Even vóór de nieuwe brug in den weg te Halfweg gaat een smal straatje zuidwaarts. Dat voert naar de Ringvaart van den Haarlemmermeer. Een primitieve houten brug ligt over de breede vaart, waarlangs nu heel wat schepen met bieten komen. De meeste bieten toch worden per schip aangebracht. Op de bietenakkers is het nu een drukte van belang. Nijvere handen trekken de stevige knollen uit den bodem. Meteen

wordt de kop van de biet met het loof afgesneden. Die kop bevat weinig suiker en doet als veevoeder goede diensten. Wel zijn dit jaar proeven genomen de bieten machinaal te rooien, maar bij proefnemingen is het tot dusverre gebleven. Men kan zich voorstellen dat het rooien en „koppen” vele handen werk geeft. Per as worden ze daarna naar het schip vervoerd. Ieder, die om dezen tijd van 't jaar wel eens den „polder” in geweest is, weet hoe de modderige kleiwegen er door dit druk vervoer uitzien! ☼ Als we — aan den overkant der Ringvaart gekomen — een eindje rechts gaan, staan we achter de fabriek. Hier is de drukte nog grooter. Een vijftal verplaatsbare kranen, voorzien van groote grijpers, haalt de bieten uit de vaartuigen. Als vreeselijke monsters met wijd-open gesperde kaken dalen de grijpers in het ruim neer, om even later hun buit op de groote hoopen te storten. Daar zijn er, die in elke greep maar eventjes 2½ ton kunnen opnemen! Twee brugkranen, die een capaciteit hebben van 6 ton, pakken met hun kolossale grijpers de bieten van de hoopen om ze in reusachtige trechters, de bunkers, te storten. Goten met stroomend water brengen de bieten naar de fabriek. Nadat ze gewasschen en van steenen gezuiverd zijn, worden ze automatisch gewogen. Snijmachines verdeelen daarna de knollen in dunne driekantige reepjes, het zoogenaamde snijdsel. Dit gaat naar de diffusiebatterij, waar een aantal groote ketels ermee gevuld worden. Op de gevulde ketels wordt warm water toegelaten, waardoor de aanwezige suiker wordt opgelost. Na dit uitloogingsproces, zooals de technische term heet, blijft dus het snijdsel zonder suiker, de zoogenaamde *pulp*, achter. Het suikerwater, dat *ruwsap* heet, wordt afgetapt. De pulp verlaat direct weer de fabriek om als veevoeder gebruikt te worden. Onophoudelijk ziet men dan ook karren, met de vuilgele natte massa, de fabrieksterreinen verlaten. En vooral die karren leverden in den campagnetijd een groot gevaar voor het verkeer langs de hellende kromming, waarover we in het begin van dit opstel spraken. Om op de helling geen te groote vaart te krijgen werd één der achterwielen met een ketting vastgebonden! Op de boerderij wordt de pulp ingekuild en gedurende den geheelen winter gebruikt. De koeien schijnen weinig last te hebben van de weeë geur, die ze verspreidt. ☼ Het ruwsap, dat er ongeveer uitziet als inkt, bevat naast plantenzouten en eiwit vele onreinheden. Met behulp van ongebluschte kalk wordt dat alles verwijderd, waarna het ruwsap er vuilwit uitziet. Door carbonatie wordt daarna de kalk weer verwijderd, die als schuimaarde neerslaat. Deze schuimaarde wordt als meststof gebruikt. ☼

Het thans goudgele suikerwater heet nu *dunsap*, dat ingedampt wordt tot *diksap*, waarvan door koken de zoogenaamde *masse cuite* verkregen wordt, d.i. een dikke brij van suikerkristallen en stroop. De centrifuges scheiden de kristallen van de stroop af. ☒ Het *eerste product* is daarmee klaar. De afgeslingerde stroop ondergaat nog eens de verschillende bewerkingen. De nu verkregen kristallen leveren het *tweede product*. Zoals men weet wordt de aldus verkregen ruwe suiker in de raffinaderijen gezuiverd. De overblijvende stroop vormt de melasse, die in de gist- en spiritusfabrieken verwerkt wordt tot alcohol.

R. H. H.

Bij den molen van Daudet.

„Et comme c'était bon, après une de ces escapades lyriques, de revenir au moulin, se reposer sur l'herbe de la plate-forme, songer au lierre que j'écrirais plus tard avec tout cela, et que je daterais de ma ruine aux ailes mortes”.

ALPHONSE DAUDET. (Trente ans de Paris).

ZIEDAAR mij dan in Fontvieille!... Ziedaar mij dan vandaag in het mooie, heerlijk vredige plekske, in „ce petit coin parfumé et chaud, à mille lieues des journaux, des fiacres, du brouillard”, van waaruit Alphonse Daudet eens zijn eerste „Lettres de mon moulin” de wereld zou inzenden!... In Fontvieille, het hart der zonnige Provence!... ☒ Van Arles uit, heeft een genoeglijk, haast ouderwetsch boemeltreintje mij dezen morgen hier gebracht. O, een korte reis slechts was het, wel te verstaan, — een aardig spoortochtje van maar juist even langer dan een vijftien minuten, en ik vond mij reeds waar ik wezen wilde. Een tochtje dat mij bovendien ver aangenaamd nog werd door het gezelschap, door den geestigen kout, door de leutige gebaren, van een tweetal oolijke wijnbouwers uit Montmajour. Sacré dieu, die kruimige Midi toch!... ☒ Van het stationnetje hier linksaf, een eindje

Foto R. H. Herwig.

DE BIETENCAMPAGNE.

DE SUIKERFABRIEK „HOLLAND” TE HALFWEG.

het dorp door, dan een smal, kronkelig landwegje rechts naar het „château”, dan.... Doch kom, alsof ge niet ook zonder dien vriendelijk bedoelden uitleg den weg in Fontvieille zoudt weten te vinden! Immers, ziet ge het niet al terstond bij aankomst hier liggen, het land van „maître Cornille”, — het land van de kleine, grijze heuvels en de steenen, met de donkere dennenboschjes hier en ginder, en met, gelijk wachttorens uit heel ouden tijd, triest eenzaam, de stille molens, de verlaten, grijze graanmolens, „ces pauvres moulins à vent aux ailes mortes”? ☒ En zoo zal ik straks dan bij den ouden molen van Alphonse Daudet wezen, zal ik straks dan het doel van eene reeds jaren voorgenomen reis, — een bescheiden pelgrimage, deze, — hebben bereikt. En met de ruïne, — ge weet nog wel: „cette ruine avec sa grande roue cassée, sa plate-forme où l'herbe pousse dans les briques et où il faisait si bon s'acagner à l'abri du vent”, — zal ik er dan, o! ongetwijfeld, ook nog zien het „château de Montauban”, het groote, witte huis tusschen de dennen, rustig, oud landhuis, waar Daudet zoo gaarne te gast was, „maison bénie”, waar hij in den winter kwam „se reprendre à la nature, se guérir de Paris et de ses fièvres”. ☒ En wie weet, wie weet.... vind ik er dan in de nabijheid van den molen niet ook nog iets over van waar eens „die goeie monsieur Sequin” toen woonde, vind ik er zelfs misschien nog het door meidoorn omhaagd grasveldje waar Blanquette, — ge herinnert u toch wel: Blanquette, het onverstandige geitje van „moussu” Sequin, „que se battéque toute la neui emé lou loup, e pici lou matin lou loup la mangé”, de mooie Blanquette, die, na een geheelen nacht moedig tegen den wolf te hebben gevochten, in den

morgen door dezen werd opgegeten? — aan haar touw stond, triest blattend, verlangend naar vrijheid en naar de bergen. ☒ En.... waarom zou er niet ook de „mas”, de hofstee, van „maître Estève” daar nog bestaan, de „mas” waar de ongelukkige Janot zich doodde voor zijne „petite Arlésienne, toute en velours et en dentelles”?..... ☒ Na een nacht van onweer en regen, straalt vandaag een warme zon weer over de Provence, welft zich een puur blauwe hemel weer over het land van Fontvieille, hier over het land van steenen en wilde bloemen en zoet riekende kruiden. ☒ Rond mij, — bij de oude molens, waar ik nu ben, — ah! hoe kleurt hier rond mij, overal, overal, nu het heerlijk, schallend rood der papaver naast het koele wit van de margariet, hoe kleuren er tusschen het steen, ontelbaar, de zacht violette bloemtoefen van een heel, heel kleine egelantier, met daar en ginder even het pittig geel van een brem! Hoe geuren hier de bloesem van den witten hagedoorn, en de grijsachtige bergkruiden waaruit indertijd „tante Bégon” en „Révérend Père Gaucher” zulk een voortreffelijk elixer wisten te maken! En dan, — al die vogels hier, al die zangvogels!... ☒ Bijwijlen wel doet mij deze streek even aan Spanje denken, zie ik er iets van Castilla la Nueva, van het land van den „Ingenioso Hidalgo de la Mancha” in. Die wildernis van steenen, in felle zon, dat bochtige, grasbegroeide, smalle wegje er vaag, vaag doorheen, hier en daar een klein plekje wijngaard, of een mager roggeveldje, binnen laag, slordig gestapeld muurtje, ginds enkele door den wind grillig gekromde abrikozeboompjes, een eenzame vijgestruik, —

werkelijk! ge waant u soms een oogenblik bezuiden de Pyreneeën, ver in de „Mancha”. Oók, vooral óók, door die molens hier nog, weet ge, door die vier oude, verlaten windmolens zonder wieken. ☒ Gelooven wij Francet Marnai, de oude Provençaalsche fluitspeler uit „Le secret de maître Cornille”, — en waarom zouden wij dat niet? —

dan was het hier in vroeger dagen een waar molenaarsparadijs. Rechts en links van het dorp, ja! overal rond Fontvieille, stonden op de heuvels toen molens gebouwd, — waarheen van mijlen en mijlen uit den omtrek de „ménagers” hun graan ter maling brachten. Waar men ook keek, zag men hier toen wieken draaien, zag men er toen op de wegen de met zakken beladen ezeltjes komen en gaan. Zoo was het hier in die dagen één groote, gezellige bedrijvigheid, hoordet ge er overal op de heuvels het knallen van de zweepen, het klapperen der zeilen, het „Dia hue!” der muldersknechts. En dan die Zondagen, wanneer de molenaars er ontvingen, er de muskaatswijn werd geschonken en men er tot het donker toe bij „galoubet” en „tambourin” de farandole danste! ☒ Ah! een tijd van geluk, van welvaart en vrolijkheid was het. Tot, op een onzaligen dag, aan den weg naar Tarascon, een stoommalerij hare deuren opende,.... de „ménagers” langzamerhand hun graan dáárheen begonnen te brengen,.... en de arme windmolens, de één na den ander, genoodzaakt waren te sluiten. Waarop eilaas! het wreede slechten van lieverlede volgen zou. De molens van Fontvieille hadden hun tijd gehad.... ☒ Toch, — een viertal bleef gespaard. Vier aardige, kleine windmolens, elk met zijn rond platform van grijze steenen. Evenwel, zon en regen, mistral en tramontane zijn sinds duchtig aan het sloopen geweest. Zoo, dat ge thans nergens hier wieken meer ziet, er van twee der molens het spitse, van een deftigen, ouden burchttoren, — geheel verdwenen is, en een zware, donkere roest overal het eens nijvere raderwerk dekt.....

☒ Dank zij een kleine potloodschets, mij door de stads-

bibliotheek van Arles, — waarin ik vóór mijn gaan naar hier het een en ander over Daudet's verblijf in Fontvieille nog heb trachten te vinden, — meegegeven, heb ik inderdaad niet lang naar „den” molen te zoeken gehad. Het was die van de vier, welke het dichtst bij de „pinède”, bij het bosch van donkere dennen waarin het „château de Montauban” zich bevindt, gelegen is. ☞ En zoo ben ik dan nu bij „le moulin de Daudet”, schrijf ik er u deze regels, gezeten te midden van de riekende kruiden en kleine, wilde bloemen waarmede in dit jaargetij het oude, ronde platform hier is bedekt. Zoo zit ik dan nu bij den molen welken destijds „le sieur Alphonse Daudet déclarait trouver à sa convenance et pouvant servir à ses travaux de poésie...” Ach! — niet veel meer dan een droeve ruïne vindt ge er thans nog maar van over. Weg is hier nu het aardige, houten puntdak, verdwenen zijn er de wicken, begroeid met „vignes sauvages, mousses, et romarins”. Alleen de romp is gebleven, — een trieste, vervallen toren nu, van somber, verweerd steen, met er binnen, onder stof en gruis, de smalle wenteltrap naar boven, en iets, o! maar iets nog maar van het kleine benedenvertrek, van „cette petite pièce blanche à la chaux, basse et voûtée comme un réfectoire de couvent”. ☞ Maar neen, neen, nièt weg nog, nièt verdwenen nog zijn hier de groote, heerlijk vredige rust en de ietwat vreemd wilde schoonheid der primitieve Provence, schier nièt veranderd nog strekt zich hier het stille, zonnedoorgloeide Rhôneland, met ver weg de oude, verlaten abdij van Montmajour, teekenen zich, teer tegen het puur blauw van hemel, de toppen der eenzame Alpillen. ☞ „Le moulin de Daudet”... Molen dus waarvan eens Alphonse Daudet de trotsche eigenaar was? Molen, waarin hij hier woonde en droomde en werkte? Uit de voorrede zijner „Lettres”, — en ook uit „Installation”, uit „Le Secret de maître Cornille” en uit „Le phare des Sanquinaires”, — zoudt ge het stellig zeggen, niet waar? Want, lezen wij niet dat: „Par-devant maître Honorat Grapazi, notaire à la résidence de Pampéroguste, — a comparu: — le sieur Gaspard Mitifio, ménager au lieu dit des Cigalières; lequel par ces présentes a vendu et transporté sous les garanties de droit et de fait, — au sieur Alphonse Daudet, poète, demeurant à Paris, à ce présent et ce acceptant, — un moulin à vent et à farine, sis dans la vallée du Rhône, étant ledit moulin abandonné depuis plus de vingt années et hors d'état de moudre”. ☞ En het begin van „Le phare des Sanquinaires”: „Cette nuit je n'ai pas pu dormir. Le mistral était en colère, et les éclats de sa grande voix m'ont tenu éveillé jusqu'au matin. Balançant lourdement ses ailes mutilées, tout le moulin craquait. On se serait cru en pleine mer...” Ziet eens, geeft dat ons niet allerduidelijkst te verstaan dat de „poète” zijn ouden molen in Fontvieille bewoonde ook? ☞ Het verbaast mij dan ook werkelijk niet dat het aantal van hen die, bij het lezen der „Lettres de mon moulin”, Alphonse Daudet „in” zijn graanmolen gelooven, zoo overgroot is. Kijk! ontmoette ik bijvoorbeeld niet nog juist gisteren in mijn hotel in Arles eene, in Holland „bijzonder gewaardeerde”, vrouwelijke collega, welke tot die zoo uitgebreide schare behoorde? Trouwens, — eerlijk opgebiecht, behoorde ik zelf eens óók niet er toe? ☞ En toch, niets is méér bezijden de waarheid, — of laat ik liever zeggen: berust op méér dichterlijke fantasie, — dan Daudet's verhaal in de „Lettres de mon moulin”, omtrent zijn bewonen en zijn eigendom-hebben van een molen in Fontvieille. Want nimmer, nimmer heeft de „poète” zijn „vieux moulin de Provence” in bezit gehad, noch er in gewoond. Hetgeen hij eerst in zijn héél veel later geschreven „A travers ma vie et mes livres” doet uitkomen. Immers lezen wij daarin niet?: „Mon moulin ne m'appartint jamais. J'eus un moment l'envie de l'acheter; et l'on pourrait trouver chez le notaire de Fontvieille un acte de vente resté à l'état de projet, mais dont je me suis servi pour faire l'avant-propos de mon livre”. ☞ En, — zie wederom: „A travers ma vie et mes livres”, — vinden wij Alphonse Daudet, bij zijne bezoeken hier aan Fontvieille, wel ooit ergens andersver-

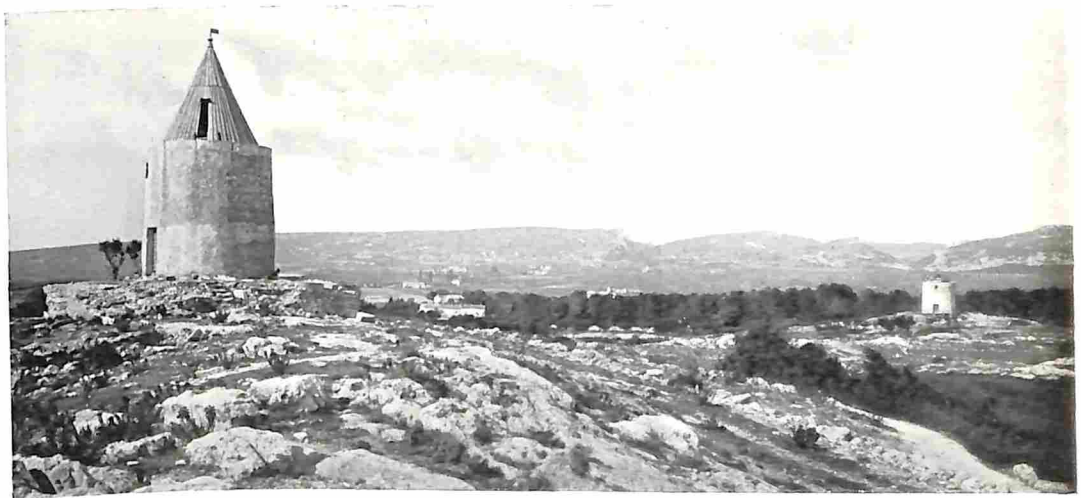
DE MOLEN VAN DAUDET.

blijf houden dan in het „grootte witte huis tusschen de dennen”, dan in het „château de Montauban”? Schrijft hij niet?: „Maison bénie!... Que de fois, l'hiver, je suis venu là. J'arrivais sans prévenir, sûr de l'accueil... Cinq minutes de tumulte, puis, les embrassades finies, ma malle dans ma chambre, toute la maison redevenait silencieuse et calme... Mon moulin ne m'appartint jamais. Ce qui ne m'empêchait pas d'y passer de longues journées de rêves, de souvenirs, jusqu'à l'heure où le soleil hivernal descendait entre les collines. Alors, à l'appel d'une conque marine, la trompe de M. Séquin sonnait sa chèvre, je rentrais pour le repas du soir autour de la table hospitalière de Montauban... Le café pris, je restais seul à faire causer la vieille mère... Fatiguée de parler, elle s'enfonçait dans son grand fauteuil, loin de la lampe. Alors je m'en allais doucement finir ma soirée à la cuisine, sous l'auvent d'une cheminée gigantesque”... ☞ Toch is hij mij nog daarom niet minder, „le moulin de Daudet”, die oude, vervallen molen zonder wicken hier. Toch is ons zijn stille, grijze ruïne nog daarom niet minder een souvenir aan 's dichters zijn en werken hier in Fontvieille, is het wel? Want Alphonse Daudet moge hem dan al niet in eigendom hebben gehad, moge er dan al nooit werkelijk in hebben gewoond... „zijn” molen was het toch! — „Zijn” molen, waaraan hij gehecht was, waarvan hij hield. „Zijn” ruïne, met er rond, het met geurige kruidjes en kleine, wilde bloemen begroeide platform, waarop het zoo heerlijk te rusten en te mijmeren en te droomen was. — „Zijn” oude, verlaten molen, waarheen de poët eens zijne jonge, Parijsche vrouw bracht, en waar de tramontane, „voyant venir cette Parisienne ennemie du soleil et du vent s'amusait à la chiffonner, à la rouler, à l'emporter dans un tourbillon comme la jeune Farentine de Chénier”... THEO DE VEER.

EERE WIEN EERE TOEKOMT.

„Den mensch moet de penne groot achten
Om haere wonderbaere Krachten,
Want al is de penne stom
Zij spreekt klaer alom.”

☞ Zoo werd geschreven op den rand van een kerkrekening van Zeveren in 1773. O.

HET LAND OM FONTVIEILLE.

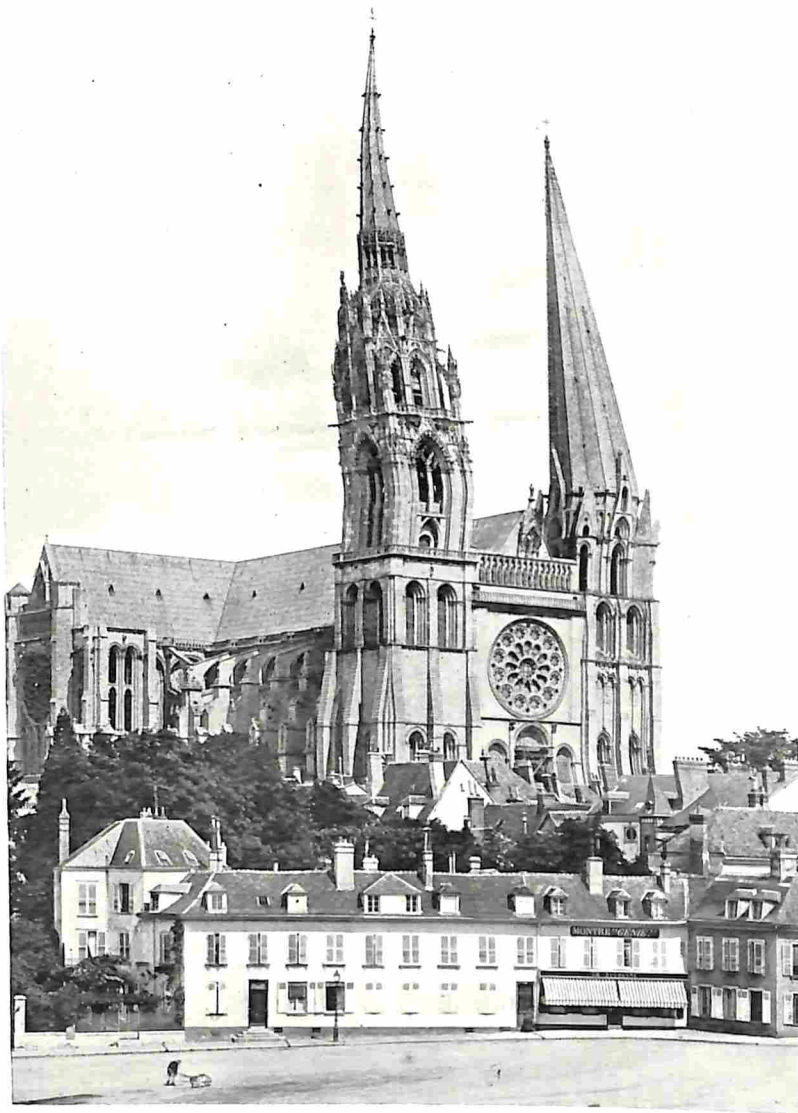
IN DE VERTE DE „MOLEN VAN DAUDET” EN HET BOSCH VAN MONTAUBAN.

DE KATHEDRAAL VAN CHARTRES.

W E hadden te Parijs aan de Gare du Montparnasse den trein genomen, en waren in een fiksche vaart door het mooie Fransche landschap gereden, langs donkere bosschen en wijde velden, schilderachtige dorpen en steden, lieflijke vergezichten. Dan, na een kleine anderhalf uur, in de verte een stad, gedrenkt in morgenzon, en hoog daarboven uit, de twee ranke torens stoutmoedig en kalm opgestoken in de goudblauwe lucht: stouwkathedraal. Dit was het doel van onze reis, de kathedraal der kathedralen, de Notre Dame van Chartres. ☒ En nog geen kwartier later, of we hadden den korten omweg van eenige doodsche straten der provinciestad afgelegd, en stonden in bewondering voor het geweldig cultuurmonument, waarvan wij altijd met zooveel geestdrift hadden hooren spreken, en dat ons steeds met een onweerstaanbare macht had aangetrokken. ☒ Wij wandelden eerst eens om de kerk, die op een stil plein rondom geheel vrijstaat, en stelden ons op verschillende punten op om het gebouw eens goed van alle kanten in ons op te nemen. Nu eens wat dichterbij, dan eens wat verderaf staand, genoten we van den verrukkelijken aanblik, als een juwelier, die een kostelijk kleinood, nu eens dichterbij het oog houdend, dan het op grooter afstand ervan brengend, het bedachtzaam wendend en keerend in de hand, genietend beziet. Het schoonst zagen we dit, mateeloos, kleinood, toen we ons aan den ingang van de Rue aux Herbes hadden opgesteld. Links zagen we de indrukwekkende torens rijzen, en de schoormuren met hun driedovoudige bogen zich verheffen. Recht voor ons de stoep en de hoofdingang met zijn rijk beeldhouwwerk, zijn tinnen, zijn waterspuwers, zijn fraai gevormd roosvenster en zijn sierlijken puntgevel. Aan den rechterkant de galerijen, den toren van het absis, de dubbele steunbogen van het koor, welke tot de schoonste der wereldarchitectuur gerekend worden. Hoog rijst het geweldige dak, steunend op een ijzeren stutwerk. Opvallend zijn de ruwe, machtige steenen, waaruit de geheele kerk is opgetrokken. De kathedraal heeft den vorm van een Latijnsch kruis, met het absis naar het Noord-oosten gericht. Ze heeft drie gevels, die, hoewel onderling veel gelijkenis vertoonend, toch in onderdeelen zeer van elkaar verschillen. Alle vertoonen ze een rijkdom en een fijnheid van beeldhouwwerk, die den beschouwer in vervoering brengen. Apostelen, martelaren, bisschoppen, koningen, primitieve bijbeltafereelen wisselen af, — beelden, aangrijpend van gestalte, houding en gelaatsuitdrukking, gehavend vaak door het weer, afgeknaagd door de eeuwen, met door regens, onweeren en stormen veranderde gezichten, tragischer, woester dan bij hun wording, of bijna uitgewischt de trekken, versmolten tot bovenmenselijk vredige maskers van louter gelukzaligheid. . . . ☒ De oorsprong der kathedraal gaat terug tot honderd jaren voor den aanvang der Christelijke jaartelling. Op die plaats was er toentijds een heilig woud, waar de Druïden een tempel gebouwd hadden. In het jaar 67 diende deze tempel, eigenlijk een soort grot, aan de weinige christenen, door de in Gallië arbeidende apostelen bekeerd, tot kerk, en al heel spoedig bouwden dezen op die plaats een werkelijke kerk, en wijdden

die aan de Maagd Maria. (In een der kelders werden later belangrijke overblijfselen van een zeer oud kerkgebouw teruggevonden.) Deze kerk werd herhaaldelijk in de asch gelegd in den loop der eeuwen, doch in het begin der elfde eeuw werd daar ter plaatse eerst een ondergrondse kerk gebouwd en daarboven een tweede kerk opgetrokken. Herhaaldelijk verbrandden gedeelten ervan en werden weder hersteld. Het ergste hield het vuur huis in 1194, toen vrijwel niets gespaard bleef dan het onderaardsche gebouw. Te dien tijde woonde kardinaal Melior, de pauselijke legaat, te Chartres. Op een goeden dag liet hij al het volk en de geestelijkheid van de streek op de ruïnen bij elkaar komen en in deze indrukwekkende openlucht-vergadering liet hij hen plechtig beloven, het Godshuis weder op te bouwen. En de menschen verspreidden zich over het geheele land om de gaven voor den bouw in te zamelen. ☒ In dien tijd was de spitsbogenstijl op zijn toppunt van volmaaktheid, en met groot talent en vurigen ijver werd er zóó hard aan gewerkt, dat in 1220 de romp en het dak gereed waren, en Guillaume Breton ervan schrijven

kon: „Entièrement rebâtie à neuf, en pierres de taille, et terminée par une voûte que l'on peut comparer à une écaille de tortue, la Cathédrale de Chartres n'a plus rien à craindre du feu temporel, d'ici au jour du jugement dernier, et elle sauvera du feu éternel les nombreux chrétiens qui, par leurs aumônes, ont contribué à sa reconstruction". ☒ De verdere arbeid, als het optrekken der torens, altaren, okzaal, het vervaardigen van het beeldhouwwerk, nam echter nog veertig jaar in beslag. In 1260 werd de kathedraal gewijd door den bisschop van Chartres, in tegenwoordigheid van koning Lodewijk den Heilige. ☒ In den loop der volgende eeuwen werden nog verscheidene onderdeelen, als kapellen, torens, sacristie, enz. bijgebouwd of voltooid. In 1506 vernietigde de bliksem den noordelijken toren, die uit hout was opgetrokken en met lood gedekt. Hij werd in steen herbouwd. ☒ De achttiende eeuw met zijn wansmaak liet ook deze kathedraal niet onberoerd; men brak het oude okzaal af, en bracht het huidige altaar aan, en bedekte de zuilen met een leelijk geaderd soort stuc. En om deze narigheden door ruimer licht ook nog beter tot hun recht te doen komen, werden prachtige brandglas-vensters uit den tijd van Lodewijk den Heilige zoowaar nog uitgebroken ook! ☒ Toen kwam de Revolutie, en er werd men tegen het werk opzag en niet wist waar al het puin te laten, werd van dat plan weer afgezien. Het gebouw werd daarop tot tempel der Rede gemaakt. Er werd nog heel wat verwoest, en een der schitterendste beeldengroepen, Maria van Hemelvaart voorstellend, werd slechts door de listigheid waarop deze heer te werk ging, was zeer eigenaardig; hij en op haar hoofd plaatste hij een Phrygische muts, zoodat de menschen haar algemeen voor een standbeeld der Repu- om er kogels van te gieten en de crypt werd verhuurd aan groenten en kramerijen op te bergen. Na de Revolutie werden de herstellingen echter weer met ijver ter hand genomen; de torenspitsen hersteld, de roosvensters in orde gebracht,

GEZICHT OP DE KATHEDRAAL VAN CHARTRES.

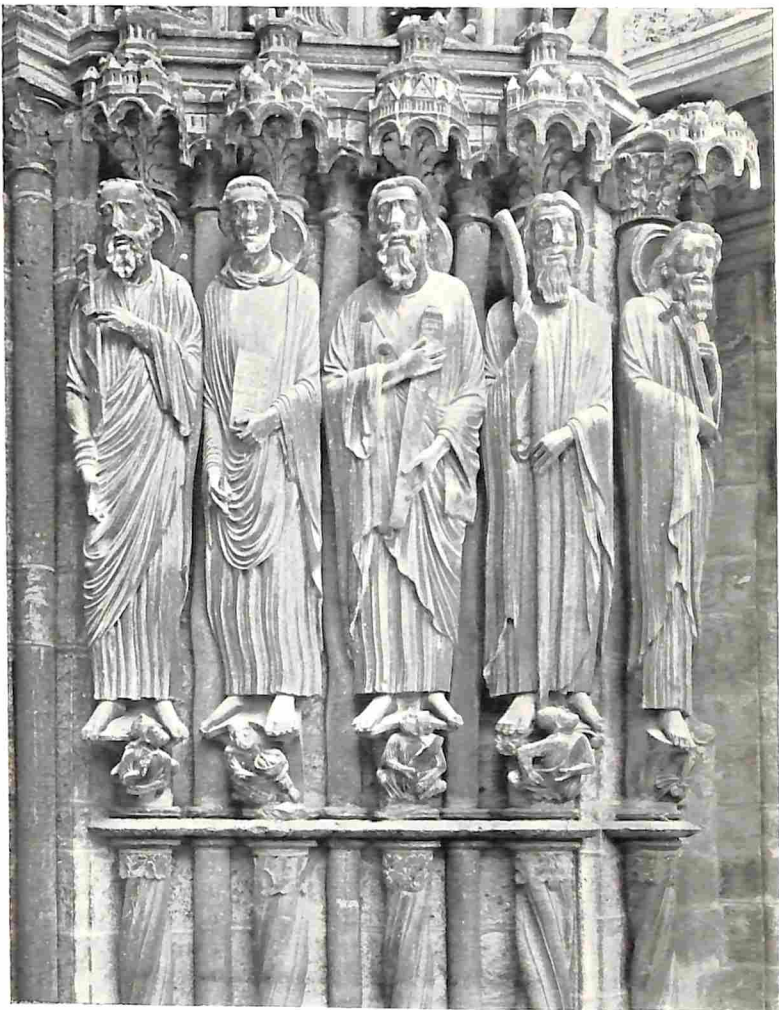
den prachtige brandglas-vensters uit den tijd van Lodewijk den Heilige zoowaar nog uitgebroken ook! ☒ Toen kwam de Revolutie, en er werd men tegen het werk opzag en niet wist waar al het puin te laten, werd van dat plan weer afgezien. Het gebouw werd daarop tot tempel der Rede gemaakt. Er werd nog heel wat verwoest, en een der schitterendste beeldengroepen, Maria van Hemelvaart voorstellend, werd slechts door de listigheid waarop deze heer te werk ging, was zeer eigenaardig; hij en op haar hoofd plaatste hij een Phrygische muts, zoodat de menschen haar algemeen voor een standbeeld der Repu- om er kogels van te gieten en de crypt werd verhuurd aan groenten en kramerijen op te bergen. Na de Revolutie werden de herstellingen echter weer met ijver ter hand genomen; de torenspitsen hersteld, de roosvensters in orde gebracht,

DE KATHEDRAAL VAN CHARTRES, INWENDIG.

de beelden zooveel mogelijk in den ouden staat teruggebracht. ☞ Onder den ouden staat moet na het voorgaande natuurlijk niet worden verstaan, dat alle in den loop der tijden aangebrachte wansmakelijkheden weggewerkt zijn, neen, er is nog heel wat „verfraaiing” en restauratie hier en daar op te merken, die nu niet juist de bewaaring wekt, maar deze gedeelten gaan gelukkig teloor in de grootsche lijnen, in de majestueuze vormen van het geheel. Want de totaalindruk, die deze kathedraal bij het binnentreden op den bezoeker maakt, is onvergetelijk. De machtige ruimte, de rijzige pijlers, in spitsbogen en kruisgewelven opgaand, de rijke schat van kleuren, door de hooge vensters binnenvallend en zich uitstortend over vloer en wanden, dit alles werkt aangrijpend, bijna ontstellend even op u in. Ge staat een oogenblik verwezen als het ware, als in het licht van een andere wereld. Er is een edele rust, een zachte vrede als die eener vrome middeleeuwsche ziel in deze ruimte; zoo ergens, dan zal hier de Godvruchtige mensch vol overgave kunnen bidden. Het heet, dat Napoleon, voor het eerst hier binnentredend, heeft uitgeroepen: „Un athée doit se trouver mal ici”. (Dit laatste tusschen twee haakjes als curiositeit; meer niet, want ten eerste is de vraag of Napoleon het ooit geroepen heeft, en ten tweede is de vraag of het wel eens juist is. Wij kunnen ons zeer wel mensen denken, die zonder geloof te zijn, met ontroering in indruk, door deze kathedraal gewekt, ondergaan.) ☞ De ruimte heeft, zooals we reeds zeiden, den kruisvorm. Ze is verdeeld overlangs in drie gedeelten, n.l. het schip, (het onderste deel van het kruis tot de dwarsing), het transept, (het dwarse deel,) het koor, (het stuk boven de dwarsing.) Overbreeds is de verdeling in: middenschip, de twee zijschepen; in het koor liggen vier schepen en zeven kapellen. Boven de lagere zijbogen vindt men de galerij of „triforium”, die als een sierlijken gordel van (een en veertig) kleinere boogjes rond het geheele gebouw ligt; en eindelijk de reeks vensters, in de taal der middeleeuwen zoo schoon den „claire-voie” genoemd, en bestaande uit vensters van 7 meter hoog en 2 meter breed; de kleine roosvensters zijn in doorsnede ook 7 meter, terwijl de 7 vensters van de absies (koordeel) 14 meter hoog zijn. We geven deze cijfers niet om te trachten u met afmetingen te imponeren, doch opdat u zich een voorstelling van de verhoudingen van dit schitterend kunstwerk zult kunnen maken. En nu wij toch aan de cijfers zijn: het schip is 154 meter lang, en op het hoogste gedeelte van het gewelf meet het meer dan 37 meter. De gewelven van het schip en het koor zijn de stoutmoedigst ontworpen van alle kathedralen in Frankrijk. De spanning is 16 meter. Twee en vijftig pijlers en veertig in den muur gebonden pilaren steunen het machtige gebouw. Typisch in

het groote schip vonden wij de plavuizen ter hoogte van den derden pijler. Wij vernamen, dat dit vanouds een soort doolhof heet, of ook den Weg naar Jerusalem. Tegenwoordig noemt men het ook wel „la Lieue”, niet dat die plek een mijl lang is, doch wijl men, de witte steenen volgend en daarbij zekere gebeden uitsprekend, een uur werk heeft alvorens menere pelgrimstocht in het klein naar Jerusalem afgelegd heeft. Deze middeleeuwsche puzle is toch nog zó aardig in elkaar gepractiseerd, dat de af te leggen weg maar even onder de driehonderd meter lang is, en dat op een oppervlakte, ongeveer cirkelvormig, die nauwelijks 13 meter doorsnede heeft. ☞ Het zou ons te ver voeren, te dezer plaatse een afzonderlijke beschrijving van de vele schoone onderdeelen dezer Kathedraal te geven; we zullen slechts in groote trekken u erover onderhouden, maar mogen toch niet verzuimen, afzonderlijk melding te maken van de gebeeldhouwde koor-afsluiting, en de gebrandschilderde vensters, die beide elk in zijn soort voor de schoonste der wereld gelden. ☞ Wij voor ons herinneren ons althans niet, zoo’n nobele reeks gebeeldhouwde groepen ooit bij elkaar te hebben gezien. Bij den aanblik van die reeks van sculpturale tafereelen vraagt men zich af, hoe het mogelijk was dit fijne kantwerk der baldakijnen, deze gevoelige en levendige gestalten in zoo rijke afwisseling te vinden en tot uitvoering te brengen. De overstelpend schoone beeldenreeks werd begonnen in 1514 en voltooid in 1723. Het onderwerp ervan is de levensgeschiedenis van de maagd Maria en van Christus. Het eerste tafereel stelt de verschijning van den engel aan Joachim voor om hem de geboorte van een dochter, dat is Maria, te boodschappen, het twee en veertigste en laatste is de kroning van Onze-Lieve-Vrouw door den Vader, den Zoon en den Heiligen Geest. De rij colonnettes van het „stylobate”, waarop deze groepen rusten, is overvloedig versierd met medaillons, sculpturale voorstellingen uit de fabelleer, het Oude Testament en de Geschiedenis; de steunen zijn met de beelden van bisschoppen, kanoniken en bekende burgers van Chartres, schenkers der beeldengroepen, versierd. ☞ Het meest getroffen werd bij de gebrandschilderde ramen. Door hun onvergelykelijke kleuren en verhoudingen, door den stijl der figuren, door den goeden staat, waarin deze ramen nog verkeerden, en door hun aantal

DE KATHEDRAAL VAN CHARTRES.
GROEP STANDBEELDEN VAN EEN DER PORTIEKEN.

heeft de kathedraal van Chartres een roep, grooter dan eenige andere kathedraal ter wereld. Dat aantal reeds is indrukwekkend. Vijf en twintig groote ramen, drie enorme en zeven en veertig kleinere roosvensters! Bijna alle zijn uit de 13e eeuw. De hooge vensters zijn geschenken van Lodewijk den Heilige, Ferdinand van Castilië en andere vorsten en landsheeren, de lagerliggende reeks werd geschonken door de gilden, die der wevers, looiers, landbouwers, enz. (Toen in 1918 een Duitse vlieger zich boven Chartres vertoonde, werden alle ramen eruit genomen uit vrees voor beschadiging; na den oorlog werden ze weder op hun eeuwen-

oude plaatsen gebracht.) ☒ Het groote, noordelijk gelegen roosvenster „rose de France” genaamd, „dat het alweer geschonken werd door den Heiligen Lodewijk. Het stelt, zooals dat bij den middeleeuwschen kerkenbouw behoorde, hetzelfde voor als een der groote beeldengroepen, n.l. de verheerlijking van Maria. Middenin zien wij de hoofdfiguur met het kind Jezus op den arm; er omhenen de twaalf koningen van het oude Testament, de twaalf kleine profeten en de twaalf banieren van het oude Frankrijk. ☒ Het groote roosvenster van het zuidelijke portaal stelt de verheerlijking van Christus voor. Middenin: de hoofdfiguur in zegenende houding; er omhenen de vier symbolen der evangelisten, de vier en twintig grijsaards uit de Apocalyps en groepen engelen, voorts de wapens van den schenker, den graaf van Dreux en hertog van Bretagne. ☒ De westelijk geplaatste roos geeft het laatste oordeel weer. In het midden Christus, omgeven door engelen en apostelen. Vier engelen blazen de bazuin, en van alle kanten rijzen de dooden uit hun graven. Sint Michel weegt de zielen op een weegschaal, en eenerzijds worden de zaligen door engelen naar den schoot van Abraham geleid, anderzijds voeren duivelen de verdoemden ter helle. ☒ Het zou ons te ver voeren, een beschrijving van meerdere vensters te geven. Noemen we alleen nog twee der meest vermaarde, behalve de roosvensters, n.l. dat van Karel den Groote en Notre Dame de la belle verrière. (Verrière beteekent kerk-raam). De aanblik van deze rijke bontvorige vensters is wanneer men er pas voor staat, zoo overweldigend, dat men er haast door verward wordt. Men dient echter rustig het raam te „lezen”, zooals men dat noemt, d.w.z. men begint vanonder en leest steeds van links naar rechts. In de medaillons aan de benedenzijde vindt men portretten; dit zijn de portretten van de schenkers. ☒ Nog een enkel woord over de torens, alvorens we ons artikel beëindigen. Het verschil tusschen de beide torens is, zooals gij op de afbeelding op bladz. 608 ziet, zeer groot. De rechtsche of zuidelijke is de oudste. Hij werd afgebouwd in 1150. Het meer dan 100 meter hooge gevaarte is met zijn strakke lijnen als het zinnebeeld van de majesteit van den eenvoud. De linksche toren, waar-

van het onderstuk eigenlijk zelfs nog ouder dan de rechtsche is, brandde, zooals we reeds zeiden, in 1506 af, en werd sierlijker weder opgetrokken en met een prachtig kantwerk van beelden versierd. Het is of men met opzet een tegenstelling van beelden versierd. Het is of men het strakke eenvoud van den heeft willen scheppen met den nog tien meter hooger dan anderen. De nieuwe toren werd nog tien meter hooger dan de oude; de achtkante spits is bekroond met een bronzen vaas, versierd met dooreengestregelde slangen. Dit laatste gedeelte werd voltooid in 1691, en op den top kwam een kruis met zon, met het opschrift: „Ego sum lux mundi, Jesu krusis justitiae, miserere populi tui”. ☒ We sluiten onze be-

schrijving van Notre Dame van Chartres. Ze is uiteraard verre van volledig. Wij hopen echter, dat dit schetsmatig beeld voldoende moge zijn om bij onze lezers den lust te wekken, zich met eigen oogen van de schoonheid dezer kathedraal te gaan overtuigen. Zooals ook wij het deden op onze laatste reis door Frankrijk, waarvan het bezoek aan Chartres de heerlijkste herinnering is. S.

REISBRIEVEN.

(Vervolg).

DAAR zie ik Manolita langzaam naderen in het smalle pad tegenover me; maar voor ik goed tot het besef kom van mijn vreugde over haar nadering, zie ik nog een gestalte, die vlak achter haar loopt, — het is haar Moeder! De pauze verdwijnt, gierend op 't lachen. — Dan sta ik op en begroet de beide vrouwen — de ééne jong, bloeiend, vol zingend leven — en de andere, als een gekromde eik; met die typisch ontevreden uitdrukking die zoovele oudere Spaansche vrouwen hebben. ☒ Manolita zet zich naast me en kijkt me lachend aan — ik kijk terug, en laat niet merken mijn groote teleurstelling. Hoe mooi is ze — het prachtige lichaam gekleed in een zwart zijden jurk, zeer lang; ik zie nauwelijks de fijne enkels en de kleine voeten. Want geen kleiner voetjes dan van de Andalusische vrouwen. Men vraagt zich soms af, hoe ze deze in den regel lang niet slanke lichamen, zoo sierlijk en gemakkelijk dragen kunnen. — Van de hooge kam, die recht op in het zwarte haar is gestoken, hangt de eenvoudige zwarte mantilla naar beneden, en bedekt den ivoorkleurigen hals en de bovenarmen. Witte bloemen, zéér geurig, heeft ze in het haar en op den éénen schouder gehecht — lange, schitterende, zacht-rinkelende oorbellen hangen haar tot bijna op de gevulde schouders; met een kleinen goedkoop waaier wuift ze zich nerveus koelte toe, deze snel en sierlijk open- en toeklappend, wat een aardig droog geluid geeft. — „Wel Guillermo — hoe gaat het?” De Moeder zit bescheiden naast haar, als vernietigd door de schoonheid van haar dochter. ☒ Ja — wat zal ik er nog verder van vertellen? Het was een heel treurige geschiedenis. We dronken koffie en aten gebakken aardappelen en olienootjes, we voerden de duiven. Manolita lachte en

DE KATHEDRAAL VAN CHARTRES.
GROEP HEILIGENBEELDEN VAN EEN DER PORTIEKEN
(DERTIENDE EEUW).

lachte, en deed me zeer verlangen dat haar Moeder zou opstappen, dat ik met haar alléén kon zijn! Maar helaas. Ik wil er verder niets van zeggen, de herinnering is pijnlijk. . . . Daarna bracht ik beiden in een rijtuig naar huis, en nam kort en krachtig voor eeuwig afscheid van de schoone Manolita. ☼ Treurig slenterde ik over de Plaza San Fernando toen ik ineens een stem als een klok hoorde, in 't Fransch: „Guy! O, dat is leuk!” Naast me staat een jonge vrouw met lieve oogen, en een sterke, kleine hand drukt de mijne. Het is Mascha — die ik steeds met veel genoegen in Parijs zag, en die ik „Zusje” noemde, ten eerste omdat ze me zeer lief was en ten tweede omdat de naam Mascha me altijd doet denken aan Moïssi en het Abendlied, wat me op den duur verveelt. ☼ „O, ik ben hier zoo alleen; wat prettig dat ik jou zie. Waar kom je vandaan?” Wel, dat is verbazend. Manolita kan naar de maan loopen; is deze blonde, vrije vrouw niet veel liever? „Kom, we nemen een rijtuig en gaan naar de Venta Antequera”, zeg ik vroolijk. Deze Venta is n.l. vandaag mijn idée fixe geworden. Zusje lacht hartelijk en terwijl ze mijn arm neemt, zegt ze: „Wat mankeert je? Ben je dronken? Of ben je ver-Spaanscht? — Nee toch, hè?” dit laatste dringend & ernstig. En dit ter toelichting: de venta Antequera is het doel en paradijs en alles-wat-je-maar-wilt van geliefden. — „Zou je hier dan niet ver-Spaanschen?” vraag ik dom. Waarop ze weer lacht en ferm naast me voortstapt. O, hoe kan iemand zoo vlug loopen in deze Afrikaansche hitte. ☼ „Zusje”, zeg ik dan, plotseling energiek stilstaand, „heb je al koffie gedronken?” „Dat is lunch hè? — Nee, nog niet. — Kom met mij mee, wil je?” „Als je niet te ver woont — of tenminste — als we langzaam loopen —” „Ik woon hier, in Inglaterra”, het is het groote hotel aan de Plaza San Fernando, waar we voor staan. ☼ Dan zitten we spoedig in de groote eetzaal van dit internationale hôtél en eet ik weer ouderwetsch geboterd eten, dat geen olie gezien heeft. — Zoo eindigt mijn eerste en laatste Spaansche liefdesavontuur. ☼ „Neem van deze kip, lieveling, het is erg goed”. Maar Zusje schudt het blonde hoofd. „Kip doet me altijd denken aan iemand van wien ik veel hou”, zucht ze sentimenteel. „Laten we de liefde buiten bespreking laten”, raad ik aan. „O ja, laten we dat doen”, zegt ze stil, naar 't mij schijnt té veelbeteekenend.

VI.

Sevilla, Zomer 1925.

☼ „Zie — daar ligt Afrika”, zeg ik tegen Zusje, en wijs voor ons uit. ☼ We hebben de Giralda 1) beklommen en staan op den bovensten omgang. Beneden ons ligt Sevilla, deze half Moorsche levendige kleine stad, en verder strekt

1) Minaret van de vroegere moskee, in wier plaats later de kathedraal gebouwd werd.

zich de Andalusische vlakte uit, in sterke kleuren, meer en meer vervagend naar den horizon, waar bergen liggen: steeds meer vervaagt het, tot het den intens blauwen hemel raakt — en verder nog dan daar, maar toch in die richting, ligt Afrika. ☼ Er waait een sterke wind hier boven, en Zusje's Spaansche shawl slaat tegen den roze-achtigen steen der giralda. We kijken — de Guadalquivir — het Alcazar en zijn tuin — de verlaten platte daken — de Kathedraal — de Kathedraal — Ik maak Zusje een beetje 't hof, wat haar niet schijnt te bevallen. ☼ „C'est fini, les hommes?” vraag ik.

Ze knikt het blonde hoofd. „Je bent me erg sympathiek, lieve jongen — maar — eh — laten we niet aan de liefde doen — ja?” „Waar zullen we dan aan doen?” „Laat me je zusje zijn”. Vamos 2) — ik heb geen geluk in Sevilla — of het Spaanschen of Russischen zijn — het ligt gewoon in de lucht. „En als je dat niet wilt, dan laat je me maar schuiven”, hier gebruikt ze een aardig Fransch argot. ☼ „Jammer”, zeg ik, en kijk weer naar Afrika. Als we dan zwijgend de giralda afgedaald zijn en beneden afscheid nemen, vraag ik: „Wel? — tot vanmiddag?” „Zooals je wilt”. „Om vier uur haal ik je af”. ☼ Dien middag gaan we naar een café in de Calle 3) Tetuan, waar we ons aan 't raam zetten. Veel mannen slenteren voorbij, meer mannen dan vrouwen; en deze, in 't zwart, met hoogen kam en mantilla, zijn steeds begeleid door Moeders of andere familieleden — zelden zijn ze alleen. ☼ De straat is geheel in de schaduw, daar ze, evenals de patio's met doek overdekt is. „Loteria! Loteria!” een leelijke Zigeunerin staat voor het open raam. Ik knik van neen, en schreeuwend dwaalt ze verder, met den typischen onafhankelijken trotschen, soepelen gang, den Zigeuners eigen, het tenger lichaam gehuld in vuile, voddige kleeren. ☼ Een andere Zigeunerin staat voor het raam — hoe oud is ze? Veertien jaar. Ze heeft een kindje op den arm, haar kindje. Mooi is ze — git-zwart ongekamd haar hangt sliertig om het bruine gezicht met de fijne trekken en schitterende oogen. Ze lacht niet het minst, ze bedelt uitdagend, en haar zeer ongewaschen spruit kijkt geïntresseerd rond. ☼ „Wat een mooi kind”, zegt Zusje, en geeft haar wat geld. „God zal het u terugbetalen”, zegt de Zigeunerin

en kijkt Zusje een oogenblik strak aan. Dan wendt ze zich langzaam om en bedelt een voorbijgaanden Engelschman aan. „Wásch je maar eerst”, roept deze in onverschillig Spaansch en loopt snel door. ☼ Ik kijk naar Zusje. „Wil je nog meer koffie, lieveling?” vraag ik schreeuwend — er is veel gedruisch op straat. Ze glimlacht — ik ook. „Of zullen we ergens anders heengaan? Naar de pasaje de Oriente? Daar is het rustiger.” Ze knikt. En in dit stille Moorsch ingerichte café

2) Eigenlijk: laten wij gaan. Doch dit is een veel gebruikte uitroep: vooruit dan maar, wel enz. 3) Straat.

DE KATHEDRAAL VAN CHARTRES.
GROEP HEILIGENBEELDEN VAN EEN DER PORTIEKEN
(DERTIENDE EEUW).

drinken we dan maar weer koffie of horchata. „Hoe lang ben je nu al hier? Hoe vreemd dat we elkaar nooit zagen”, zeg ik. „Ja — ik was al met de feria”. „Heb je je gemuseerd?” „O ja —” ze lacht vergenoegd, de schouders optrekkend als een kind dat plezier heeft, maar zwijgt verder. „Wel”, ik neem haar hand, „je moet me daarover vertellen, hoor!”

(Wordt vervolgd).

GUY DE VOS.

Marianne Hoogland.

(Vervolg van bladz. 603).

Ja, ze moest 't zich bekennen, dat was dat alles wat David noemde „'t kleine gedoe.” Daar was ze nu maanden uit geweest. In Parijs voelde ze zich heelemaal thuis en hier in Montreux en Genève vergat ze alles. Het leven was nieuw en vrolijk geworden. Thuis zou al het oude wachten en toch, bij dat oude was zooveel liefs.

Buiten begon er in een der naburige hotels een zachte orkest te spelen. Zij gaven een coquette menuet van Mozart. Marianne sloot de oogen, de zoele warmte, de lichte muziek, het gemurmel buiten, 't was alles meer droom dan werkelijkheid.

„Marian!”

Louise was dus wakker en ze had haar brieven gelezen.

„Er was veel nieuws, kindje, en 't grootste is voor jou bestemd, lees dezen brief van Tante Frederiek eens, heelemaal behoeft niet, maar dit eind:

„Gisteren hebben wij geconfereerd, Louise, en het is nu besloten dat ik aanstaande week op reis ga en een poos bij je kom. Ik hoop dat je me na het gezelschap van het pittige Mariannetje voor lief wilt nemen. Haar ouders verlangen zeer naar haar. Dominé Hoogland treurt om zijn zoon, maar niet minder om zijn Marianne.....”

„Ik had 't wel gedacht. Tom schrijft het ook. Ik zal eindelijk terug moeten.” En ze vertelde dat Tom en Truus verloofd waren.

„Se dire adieu, c'est un peu mourir” zeide Louise, ze stak Marianne de hand toe. „Je wordt thuis verwacht, je moet gaan. Zal je veel aan me denken?”

„Louise,” zeide Marianne, „vraag je dat nog? Ik heb zooveel geleerd van je.”

„Het is omgekeerd, maar dat begrijp je niet. Ik had nog wat te leeren in den korten tijd dien ik er nog zijn zal. Een ding mag je nooit vergeten, Marianne.....de papieren voor David.....als ik dood ben en..... nu spreek je er antwoord over?”

Marianne antwoordde niet. Zij bleef Louise's hand vasthouden. Ze dacht er over met zelfverwijt, dat ze Floris in het geheim had genomen. De knecht kwam de marquise optrekken en opeens lag heel het zonnige landschap voor hen, het wijde verre meer, blauw tot den einder, waar de zacht getinte bergen golvend rezen. Het menuetje van Mozart drong zijn lichte vleierende toontjes naar binnen.

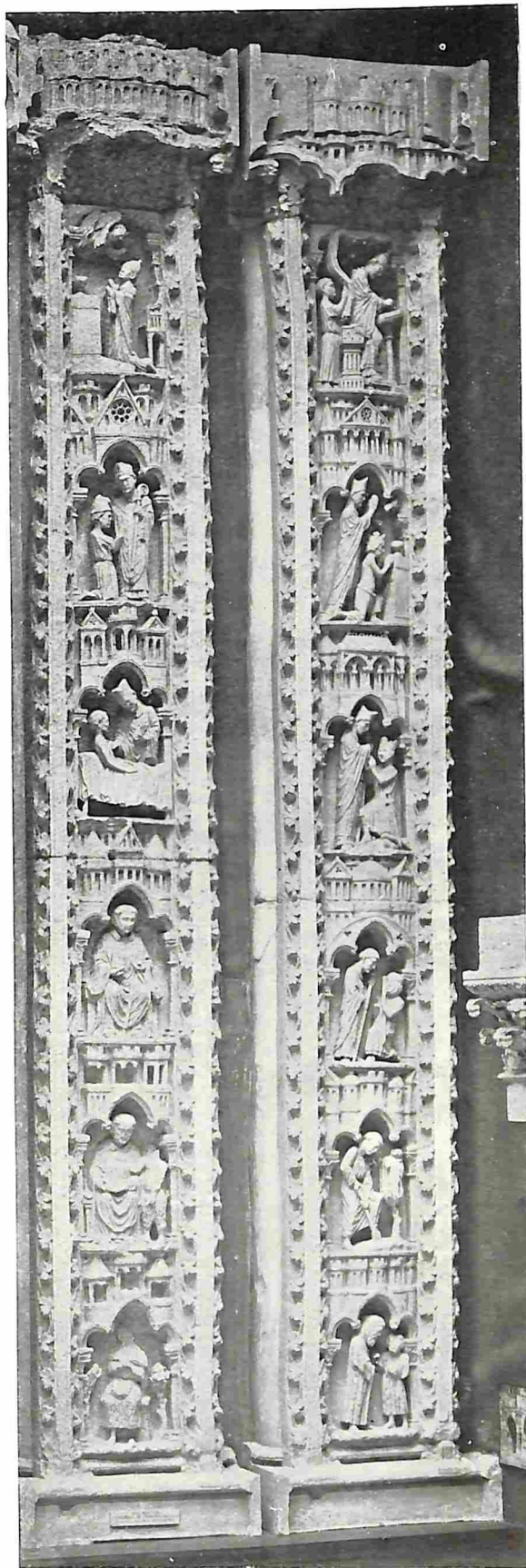
De sneltrein Keulen—Amsterdam raasde het Centraal-Station binnen. Marianne nam haar koffertje, mand en tash van het bagagenet. „Bitte, bitte”, drong een allerbeleefdste Duitsch jong mensch. „Fräulein steigen nur aus,” en hoe

Marianne zich ook aan zijn vriendelijkheid poogde te onttrekken, zij moest het toestaan dat hij haar handbagage naar het volgende Perron bracht, waar al de trein naar Haarlem klaar stond. Met een allerhoffelijkste buiging wenschte het jonge mensch Marianne „Eine gute Reise.” De trein zette zich in beweging. Nog even zag zij het omhoog gaan van den grijzen hoed. Zij boog het hoofd nog eens met een „Danke vielmals” in de vroolijke oogen, toen gleed de trein het volle licht in, uit de schaduw van de stationskap.

Zij zuchtte verlicht. Van morgen was ze uit Keulen vertrokken en nu op den vollen middag tintelde haar het Hollandsche landschap in de oogen. De oude huizen, de hooge bruggen, de schitterende havens van Amsterdam, met hun schepen en stoombooten, lagen achter haar, nu openden zich de verre groene weilanden. Een wilde blauwe lucht, van zongespeel, van wind en witte wolken hing boven de onafzienbare Hollandsche weidrust. „Holland! Holland!” zei ze zacht. Hoe lief had ze dit boven alles! Ze was alleen in de coupé en kon zich geheel overgeven aan het genotvolle wederzien. Op dringend verzoek van Oma Brecamp had zij de route Amsterdam—Haarlem naar huis genomen en niet Utrecht—Den Haag. De oudjes zouden aan den trein komen, die vijf minuten openthoude zou hebben. „We willen je het eerst van allen zien, Parijsche jonge dame,” had Oma geschreven. „Kijk maar naar twee oudjes met wuivende zakdoeken.” Als ze er aan dacht hen allen weer te zien, klopte haar 't hart sneller, allen... behalve een! Wat wilde ze dan? Was ze weer ondankbaar? Hoeveel brieven vol vreugde had ze niet gekregen, die een waarborg waren hoe ze thuis na tien maanden afwezigheid ontvangen zou worden? Van vader, van moeder, van het gelukkige paar Tom en Truus, van oom Piet, met een beverig krabbeltje van Grootmama er onder, van Geesje en zelfs van Jan van Aalten. 't Ging even als een lichte pijn door 'r heen. Hoopte hij nog altijd, ondanks haar antwoord? Maar al die vriendschap, al die liefde waren toch zegeningen, waar een mensch dankbaar voor moest zijn!

Ze zag met ontroering de eerste Hollandsche molens, wijd gewiekt op vasten witten voet in den grond; kleine raampjes en een groen geverfde deur maakten een huis van den molenvoet. Soms glinsterde een zilveren sloot dit alles terug, en aan den horizont rezen in grijzen tint door boomen omringde boerderijen met hun hooimijten. Dat stond alles als een droom in de zon, klein, bescheiden onder de groote lucht. Halfweg snelde ze voorbij, het oude Zwanenburg en het gehuchtje daarnaast van vele kleine huisjes; dan kwamen weer de verre landen, groen, vlak tegen de bolderende geweldige lucht. „Prachtig”, dacht ze, „machtiger voor me dan de hoogste blauwe bergen. O Holland, wat heb ik je lief!” en heel fijntjes teekende zich Haarlem af, een grijze streep, daarboven de breed geschouderde Sint Bavo-kerk en de fijne Bakkenesser toren. „Oma en Grootpa!” zouden ze er al zijn, haar twee lieve oudjes? Marianne voelde opeens hoe oprecht zij die Grootouders Brecamp had en hoe zij haar ook oprecht lief hadden.

(Wordt vervolgd).

DE KATHEDRAAL VAN CHARTRES.
VERSIERING DER PIJLERS VAN EEN DER
PORTIEKEN.